శతవృద్ధః

ఆయన మళ్ళీ సరిగ్గా అదే సమయానికి అక్కడ కనబడ్డాడు! ఆయన చుట్టూతా పదిమంది చిన్నపిల్లలు. అల్లరి చేస్తూ కొందరు, నవ్వుతూ గెంతుతూ కొందరు; గులక రాళ్ళు కాలవలోకి విసిరివేస్తూ మరికొందరు.

ఓకుర్రవాడు కొంటెగా అడుగుతున్నాడు "తాతా!_ నీ వయసెంత?"

"ఆఁ! ఎంతరా?_రేపు శ్రావణ మాసానికి పదమూడేళ్ళు" ఆయన బోసినోట్లో మాట వంకర్లు తిరిగింది.

చమత్కారం మాటవిని తలపైకెత్తి చూశాను. సాయంకాలపు నీరెండ ఆయన బట్టతలపై బడి సిగ్గుతో ప్రక్కకు జారిపోతున్నది. శరీరం ముడుతలుపడి, ముడుతల మధ్య శరీరపు ఎర్రదనం చిక్కబడుతోంది. వెడల్పు పెదిమలు. నొసటన గ్రంథాకృతలు. ఆయన చేతిలో కర్ర గాలికి వణుకుతున్నది

నేనా వూరికి క్రొత్త. జనాభా లెక్కల ఆఫీసరుగా వచ్చి, ఊరికి దూరంగావున్న కాలనీలో వో ఇల్లు అద్దెకు తీసుకున్నాను. ఎవరూ ఇంకా పరిచయం కాలేదు. సాయం కాలం పూట కృష్ణకాల్వ, ఉదయంపూట ఇంట్లో శ్రీమతి మాత్రమే నన్ను చనువుగా పల్కరించే నా వాళ్లు.

వచ్చినప్పటి నుంచీ, ప్రతిసాయంత్రం అక్కడే కూచుంటున్నాను నా చుట్టూతా కంటికి ఆనందంగా నేల మీద తివాచీ పర్చి నట్లున్న పేరు తెలీని పూలు.

నాకుకొంచెం దూరంలో ఆయన. ఆయన చుట్టూతా పేరు తెలీని పూలవంటి అల్లరి పసిపిల్లలు.

"తాతా! నువ్వు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోరాదూ?"

"ఒరేయ్! ఇక్కడెవరూ అందమైన ఆడపిల్లల్లేర్రా!- మీ బామ్మ వెళ్ళింది పైనెవరన్నా వున్నారేమో కను క్కొస్తానని. ఇంకా ఉత్తరం రాలేదు. రాగానే నేనే అక్క డకు వెళ్తాను..కొత్త పెళ్ళికొడుకునై."

"నువ్వెళ్ళేటప్పుడు నన్ను తీసుకెళ్ళవూ?"

ఆయన వంగాడు, ఆ పసిదాన్ని ముద్దుపెట్టుకుందా మని చెవులమధ్య నిలువని కళ్ళజోడు, ముక్కుమీదకు జారి క్రింద పడిపోయింది. తాతకు కళ్ళజోడు దొరక్కుండా చేద్దామని ఆ పిల్లలు 'దొంగాట' అనటం మొదలెట్టారు. "ఇయ్యండర్రా! నాకు కళ్ళు కనిపించవ్" అంటున్నా డాయన దీనంగా. నా కేవిటో అది బాధ అనిపించింది.

పండిన పండు ఆ మనిషి. ఎప్పుడో రాలిపోతుంది. దాన్ని మనం బంతిలాఆటలాడకూడదు. లేచి వెళ్ళి, ఓ పిల్ల తన చేతిలో వెనగ్గా దాచుకొన్న ఆ కళ్ళజోడును గభాలున లాక్కొని, "ఇదిగోనండీ!" అన్నాను—మర్యాదనంతా కంఠం లోకి తెచ్చుకుంటూ.

ఆయన ఉలిక్కి పడ్డాడు. కళ్ళజోడు పోగొట్టుకున్న ఆ పిల్ల నావేపు కోపంగా చూస్తున్నది.

"థ్యాంక్స్!" అని ఆయన నానుండి ఆజోడు నందుకుని "ఏం తల్లీ?—కోపం వచ్చిందా?—ఇదిగోనమ్మా జోడు-తీసుకో" అంటూ మళ్ళీ ఆ అమ్మాయికే ఇయ్యబోయాడు.

"జోడు లేకపోతే మీకు కష్టం కాదా?"

ఆయన నవ్వాడు. "నిజంగా నాకు 'సైట్' వుందనుకొంటున్నారా?" అన్నాడు. "ఈ పిల్లలకు నేను జోడు లేకపోతే గ్రుడ్డివాణ్ణయితే, అదో తమాషా, అదో ఆట. వాళ్ళ ఆనందాన్ని నేనెందుకు పాడుచేయాలి?-కాసేపు నాకు కళ్ళు కనిపించకపోతే ఏం?"

నేను మాట్లాడకుండా నుంచోవడం చూసి ఆయనే మళ్ళీ అన్నాడు. "చూశారా-నా చాదస్తం? ఎంతసేపటికి నన్ను గూర్చే మాట్లాడుకొంటున్నాను కాని, మిమ్మల్ని గూర్చి తెలుసుకోలేదు."

ఆయన ఆయాసంతో ఆగాడు. "పెద్దవాణ్ణి! మాట్లాడ్తే

ఆయాసం వస్తుంది. నడుద్దామనీ, ఏదో ఒకపని చెయ్యాలనీ వుంటుంది; చెయ్యలేను."

ఆడుకొంటున్న పిల్లలు, నన్నో ఆటంకంగా భావించి, తమ విసుగుదలనంతా మొహాల్లో చూపిస్తున్నారు.

ఉన్నట్టుండి ఓ పిల్లవాడు అన్నాడు "మనం వెళ్ళిపోదాం, రా తాతా! కథలు చెప్పుకుందాం"

ఆయన నవ్వి, "వీళ్ళే నాకు కాలక్షేపం" అని, 'వస్తాను' అన్నట్టుగా తలవూపి, పిల్లలతో కలిసి నాలుగడుగులు వేసి, మళ్ళీ జ్ఞాపకంవచ్చి ఆగి, "మర్చిపోయ్యాను, బాబూ పేరేమిటన్నారు?" అని అడిగాడు.

నా పేరుతో మాత్రమే ఆగక, అక్కణ్ణుంచి నడిచి ఒక్కొక్క అడుగేవేస్తూ, నా ఉద్యోగం, పిల్లలూ అన్నీ వివరంగా అడిగి "రేపు కలుద్దాంమళ్ళీ" అని వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాత్రి భోజనాలదగ్గర, చారుమతి చెప్పింది "ఇది విన్నారా?" అని.

అట్లా ప్రశ్నతో ప్రారంభిస్తే ఏదో పెద్ద విశేషమే వుందని నాకు అనుభవం నేర్పిన పాఠం "ఏమిటి?" అన్నాను, అడగలేదన్న నెపం నామీద ఎందుకని. నాకు ఆ ముసలాయనను గురించి చెప్పాలని ఎంతో ఉబలాటంగా ఉంది.

"ఆ దేనండీ! మన పొరుగింట్లో ఓ ముసలాయనున్నాడు."

"పొరుగింట్లోనే కాదు, ప్రతి ఇంట్లోనూ వుండొచ్చు"

"అబ్బ! అదికాదండీ! ఆయనకు తొంభై ఒక్క ఏళ్ళుట."

సాయంకాలం చూసిన ఆ ముసలాయన రూపం నాకు చటుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆయనకెంత వయసు? పదమూడు ఏళ్ళపై గుడ్ నెస్! సరిగ్గా తొంభై ఒకటి. ఆయనా, ఈయనా ఒకటి కావచ్చు. నాకు ఉత్సుకత ఎక్కువైంది. "అట్లాగా!" అన్నాను ఆత్రుతగా, ఆ తర్వాత చెప్పమన్నట్లు. చారుమతి ఒక్కసారి తన జడలో పువ్వులు సర్దుకుంది. మెళ్ళోవున్న గుళ్ళకాసులపేరు సరిచేసుకుంది.

"ఆయన ఇంకా నడుస్తారట్టండీ! చూపు ఆనుతుందట. చెవులు వినబడతాయట, అన్నం అరుగుతుందట"

"పాపం, పళ్ళే లేవు."

"మీరు చూశారేమిటి ఆయన్ను!" చారుమతి కళ్లు చేపలే అయ్యాయి.

"చూడడమే కాదు, మాట్లాడాను కూడాను."

చారుమతి మొహం 'మంచిపని చేశారు' అన్నట్లు, ఆనందంతో మందార పువ్వే అయింది.

"మనింటికోసారి తీసుకురారూ ఆయన్ను. నాకు చూడాలని ఉందండీ" చారుమతి తండ్రి, ఆమె పదేళ్ళ వయసులో ఉండగా పోయాడు. దాని మేనమామే దాన్ని పెంచి, నన్నో యింటివాణ్ణి చేశాడు. దానికి ముసలి వాళ్ళన్నా, పిల్లలన్నా జాలీ-ప్రేమా అప్పట్నుంచి.

"అట్లాగే పిలుస్తానులే."

మా యింట్లో కూచుంటే, ఎదురింట్లో వారి వంటింటి గుమ్మంవరకూ కన్పిస్తాయి. ఆయన ఆ మర్నాడూ, ఆ

తర్వాతా దూరదూరంగా కన్పించడమే తప్ప, దగ్గరకు రాలేదు. పిల్లలు రానిచ్చి వుండరు.

ఒకటి రెండుసార్లు మా యింట్లో వుంటేనే ఎదు రింట్లోనుంచి పెద్దగా కేకలు విన్పించాయి.

"పెద్దవాడివైనావ్! ఇల్లుకదిలి వెళ్ళవద్దంటే విన్పించు కోవేం—ఏ బస్‌కిందో పడితే అప్రతిష్ఠ మాకు!"

ఆవిడ కంఠంతో చారుమతి కంఠాన్ని పోల్చుకుని, నా అదృష్టాన్ని అభినందించుకొన్నాను.

"వెళ్ళనులేవే!" ఆయన కంఠం వణుకుతూ మెల్లగా, సిగ్గుపడుతున్నట్లు విన్పించింది.

ఆ రాత్రి చారుమతి ఎంతో బాధపడుతూ చెప్పింది. "పాపం! ఇప్పటికీ ఆయన నీళ్ళు ఆయనే తోడుకు పోసు కుంటాడండీ!"

నాకూ ఆ మాట వింటే బాధ కలిగింది. అంత రాంతరాళాలలో ఒక సందేహం. ఆయన నట్లా కట్టడి చేస్తున్నవాళ్ళకు, తామూ ముసలివాళ్ళ మవుతామని, స్వేచ్ఛకోసం అలమటిస్తామన్న జ్ఞానంలేదా?

శీతాకాలం మనుష్యుల్ని వణికించేస్తున్నది, సూర్యుడు ఆలస్యంగా నిద్రలేచి తొందరగా పడుకొంటున్నాడు. ఓ రోజున అయిదింటికి మెలుకువ వచ్చి చూస్తే, ఎదురింట్లో నుంచి విన్పించీ విన్పించకుండా ఆధ్యాత్మ రామాయణ కీర్త నలు విన్పిస్తున్నాయి. అది ముసలాయన గొంతే! సందే హంలేదు. వాకిట్లోకి వచ్చి, తైటువేస్తే ఆ శతవృద్ధు ఇంటి ప్రక్క నవున్న విశాలమైన బయలులో పాటలు పాడుకుంటూ

మొక్కలకు కుదుళ్ళు చేస్తున్నాడు-బ్యాటరీలైటు చేత బుచ్చుకుని!

ఆ వ్యక్తితో పరిచయంచేసుకు తీరాలనుకొన్నాను. ఏడుగంటలకల్లా ఆయన్ని ఆహ్వానిద్దామని ఆ ఇంటికివెళ్లాను.

ఓ నడివయస్సు మనిషి తలుపు తీశాడు. నన్ను లోపలకు ఆహ్వానించి ఎంతో మర్యాదచేశాడు. కాఫీ తీసుకు వస్తానని లోపలకు వెళ్ళాడు. ఇంతలోకి ఆ ముసలాయన ప్రక్కగది తలుపులు తెరుచుకుని, హాల్లోకివచ్చి నన్నుచూసి వెనక్కు పోబోయి మళ్ళీఆగి, "మిమ్మల్నెక్కడో చూసి నట్టుందే!" అన్నాడు ఆలోచిస్తూ.

"కాలవొడ్డున!"

నేను కొంచెం పెద్దగా అన్నానేమో, ఆ ముసలాయన ఉలిక్కి పడ్డాడు. నేను మాట పూర్తిచేయకుండానే లోపలి నుంచి ఆ నడివయస్సు మనిషి కాఫీతో ప్రవేశించాడు. ప్రవేశిస్తూనే "వెళ్ళడమే లేదన్నావుగా కాలవకు!- ఇప్పుడుచెప్ప ఎందుకూ ఆ అబద్ధాలు! చచ్చిపోదల్చుకుంటే, ఇంట్లోనే చచ్చిపోవచ్చుగా! కాలవలో పడి ఎందుకు, నలుగురికీ తెల వడం కోసమనా? పో పో, గదిలోకి. ఎక్కడికీ కదలకుండా అక్కడే పడుండు"

ఆ ముసలాయన వంచిన తల ఎత్తలేదు. మెల్లగా ద్వారం పట్టుకు నిలబడి నావేపు చూట్టానికి ప్రయత్నంచేసి, చూడలేక, తల ఆడించి తప్పటడుగులు వేస్తూ లోపలకు వెళ్లిపోయాడు. వెళ్లిపోతున్నప్పుడు, ఆయన కంటివెంట కారిన కన్నీటిచుక్క, నేలమీదపడి ఆరిపోబోయుంది.

"తొంభైయేళ్ళ పెద్దమనిషి. యెప్పుడో అప్పుడు చచ్చి పోతాడు. ఎంత జాగ్రత్తగా వుండాలి" నేనేమీ సమాధానం చెప్పలేకపోవడం చూసి, మళ్ళీ ఆయన అన్నాడు. "ఆయన నాకు మామగారులెండి! పిల్లనిచ్చాడు కదండి! అంచేత నా దగ్గరే వుంటున్నాడు; దమ్మిడీ ఆస్తిలేక పోయినా!"

"పాపం! పెద్దవాడు." అంతకన్నా ఏమనటానికి నాకు అవకాశంలేక, పిల్లలమధ్య ఆయనను చూసిన దృశ్యాన్ని వివరించలేక, ఆ పెద్దమనిషిని లోపలకుపంపించి, నేను బయటకు వచ్చేశాను. వచ్చేస్తుండగా కిటికీ పక్క-నుండి, "ఏవండోయ్! ఓ సారిటురండీ" అన్నమాట విన్పించింది. తలెత్తిచూస్తే, కిటికీ వూచల అవతల ఆయన, కిటికీకి, పూల మొక్కలకూ మధ్య నేను.

"మీరేం అనుకోకండి వాళ్ళూ చాలామంచివాళ్లు— నామీద ప్రేమతోనే అట్లా అంటారు. వాళ్ళను అపార్థం చేసుకోకండి. ఏం?"

నేను తలవూపి ఇంటికి వచ్చేశాను.

ఇంటికి రాగానే చారుమతి అడిగింది, ఆయన్ను చూశారా?—ఏమన్నారా? ఏవన్నారాయన?"

"ఆయనో పెద్ద జైల్లో ఉన్నాడు" అనిమాత్రం జవాబుచెప్పి, లోపలకు వెళ్లిపోయాను. నా సమాధానం చారుమతికి సంతృప్తినివ్వలేదని నాకు తెలుసు. ఐనా, నాకు ఆఫీసుటైము అయిపోయింది. సాయంకాలం నేను ఆఫీసు

నుంచి యింటికి వచ్చేసరికి, ఎదురింటినిండా జనం, వాకిట్లో ఏడుకట్ల సవారీ తయారవుతోంది.

చారుమతి మా యింటి వరండాలో నిలబడి గుడ్ల నీళ్ళు గుడ్ల కుక్కుకుంటోంది

నన్ను చూడగానే "ఆయన చచ్చిపోయినాడండీ!" అన్నది బావురమని.

"ఎందుంకని?" నా కంఠంలో తడిలేదు.

చారుమతి చాలా మెల్లగా చెప్పింది. "మధ్యాహ్నం ఒకసారి వరండాలోకి వచ్చాను - వీధిలో ఏదో కేక వినపడితేను! ఆయన మెల్లగా, దొంగ దొంగగా తమ యింటి మెట్లు దిగుతున్నారు. పక్కనే మరో పిల్లవాడున్నాడు. ప్రొద్దున్న మీరు చెప్పింది నాకు మనసులో వుండి, ఆయనతో మాట్లాడదామని, "తాతగారూ!" అంటూ బిగ్గరగా కేక లేశాను, "ఇల్లా ఒక్కసారి వచ్చిపొండి" అంటూ. ఆయన నా వేపు బెదురుకళ్ళతో చూసి, నాకు నమస్కారం పెట్తూ ఆ కుర్రాణ్ణి నాదగ్గరకు పంపించారు వాడు నా దగ్గరకు పరుగెత్తుకువచ్చి "ఏమండీ! మా అక్కయ్యకు జబ్బుగా వుందండీ. తాతయ్యా! తాతయ్యా! అంటూ ఒకటే కలవరిస్తోంది. మా అమ్మేమో, ఈయన్ని పిల్చుకు రమ్మంది. పిన్నిగారేమో లోపల పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. లేస్తే తాతయ్యను రానివ్వదు అందుకని, తాతయ్య మీకు పెద్దగా అరవొద్దని నమస్కారం పెడ్తున్నాడు. తర్వాతొస్తాట్ట పిచ్చి మొహందాన్ని, అట్లాగే చూస్తూ నుంచుండిపోయాను.

ఆయన, ఆ కుర్రవాడి భుజంమీద చెయ్యివేసి, చెప్పాలైనా లేకుండా వెళ్లిపోయారు.

"నాకు తర్వాత కథ చెప్పనక్కరలేదు" అంటూ కళ్ళల్లో నీళ్ళతో వాకిట్లోకి వచ్చేశాను. అంతకు క్రితమే ఇహలోకం వీడిన ఆ శతవృద్ధు-కూతురు, శాపాదపి శరాదపి మాట్లాడుతోంది – శవసంస్కారాలు ఒక చెంపన పూర్తి చేయిస్తూనే.

"నిజానికి నాకేం దుఃఖంలేదు. ఆయనట్లా అర్ధాంతరపు చావు చనిపోయారే అని తప్ప. ఆయన కాబట్టి ఆ లారీక్రింద బడ్డా సరిపోయింది. అదే ఆయన్ను తీసుకెళ్ళడానికి వచ్చిన ఆ కుర్రవాడు పడితే – మా ప్రతిష్ఠ ఏమైపో యేది, ఇహమేం తలయెత్తు తిరగగలిగేవాళ్ళమా?" గోడను స్నానానికని ఆనించిన ఆ శవం. ఆవిడ మాటలువిని నవ్వుతోంది. జవాభా లెక్కల్లోంచి ఒకర్ణి తగ్గించమనీ నన్ను హెచ్చరిస్తోంది.